

Azərbaycanlıq ideologiyasının, milli ruhun və özündərkin formalaşmasında Ulu Öndər döhası

Böyük şəxsiyyətlər təkcə tarix yaratmır, onun istiqamətini öz xalqlarının mənafeyin uyğunlaşdırmağı da bacarırlar. XX əsrin fenomeni Heydər Əliyev belə tarixi şəxsiyyətlərdəndir. Azərbaycan xalqı duyurdu, göründü, bilirdi və inanırdı ki, bu dahi şəxsiyyət ömrünü milli ruhun formalaşmasına həsr edir.

Ümummilli liderin siyasi portretinin ən əsas cizgilərindən biri onun zamanı və prosesləri düzgün qiymətləndirməyə imkan verən dərin zəkaya sahib olması idi. O, dünəyada və regionda cərəyan edən proseslərin təhlükəli məcraya yönəldiyi vaxtda sənki zamanı dayandırmaqla hər şeyi ilkin nöqtədən başlamağı bacardı. Azərbaycan üçün çətin anda ən düzgün qərarlar qəbul etdi və SSRİ-nin süqutu nəticəsində dağılan geosiyasi konfiqurasiyada hələ formalaşmamış bir dövleti düşdürü tehlükəli vəziyyətdən çıxarmağa müvəffəq oldu. Heydər Əliyevin siyasi müdrikləyi ona beynəlxalq münasibətlər sisteminin institutional əsaslarının sarsıldılığını görməye, beynəlxalq arbitr kimi dünya nizamını qorumaq missiyasını üzərinə götürmüş müxtəlif təşkilatların öz funksionallığını itirdiyini dəqiq müəyyən etməyə və dünyanın gündəmini diktə edən güc mərkəzləri ile bərabərhüquqlu tərəfdəşləq münasibətləri qurmağa imkan verdi.

SSRİ-nin dağılmasından sonra yaranan dövlətlərdən Azərbaycanı fərqləndirən yalnız özünəməxsus tarixi ənənələri, keçmiş deyil, həm də qarşılaşlığı çağırışların, üzləşdiyi problemlərin mürəkkəb xarakteri oldu. Ümummilli liderin bünövrədən qurmağa başladığı müstəqil Azərbaycan postsovət məkanında və qeyri-müəyyənliyin ictimai təfəkkürdə reallıq kimi qəbul olunduğu, keçmişlə bütün bağların qopduğu, geləcəyə aparan körpülərin hələ qurulmadığı bir dövrde dünyanın siyasi səhnəsinə inamlı çıxdı.

1993-cü ildə xalqın çağrıları və təkidli tələbi ilə yenidən siyasi hakimiyətə qayıdan Heydər Əliyevin təklif etdiyi milli dövlət quruculuğu və müasir inkişaf strategiyası özündə bir sıra vacib komponentləri birləşdirdi. Bu mürəkkəb, taleyüklü məsələlərin həlli üçün təqdim olunan inkişaf strategiyası, ilk növbədə, digər güclərin iradəsindən asılı olmayan və yalnız milli maraqları rəhbər tutan müstəqil siyasetin həyatına keçirilməsini, ölkədə separatçılıq və mərkəzdənqəçmə meyillərinin qarşısının alınmasını və sabitliyin, təhlükəsizlik meyillərinin bərqərar edilməsini, institutional islahatlar yo-

lu ilə müasir dövlət idarəciliyinin və mütrəqqi ictimai münasibətlərin formalaşdırılmasını, beynəlxalq aləmdə bərabərhüquqlu və etibarlı əlaqələrin qurulmasını, mühüm enerji layihələrinin reallaşdırılması və iqtisadi inkişaf üçün zəruri resursların əldə edilməsini, cəmiyyətin müxtəlif sosial təbəqələri arasında azərbaycanlıq ideologiyasına əsaslanan six birliyin təminatını və son nəticədə ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasını nəzərdə tuturdu. Ulu öndərin milli ideyaya, milli-mənəvi dəyərlərə dərin bağlılığı, ireli sürdüyü təşəbbüslerin, ideya və təkliflərin, xarici siyasetdə çevik, bir çox hallarda heç də hamının dərhal anlaya bilmədiyi uzaqgörən addımlarının ölkənin milli maraqlarına xidmət etməsine olan sarsılmaz ictimai etimad Azərbaycanın qurtuluşunun siyasi-fəlsəfi mahiyyətini təşkil edən mühüm amildir.

Müstəqilliyyin ilk illərində parçalanmaq və dünya xəritəsində silinmək təhlükəsi ilə üzüze qalmış Azərbaycanı fəlakətlərdən yalnız Heydər Əliyevin qurtara biləcəyini təkcə onun tərəfdarları deyil, rəqibləri də yaxşı anlayırdı. Ölkədə vətəndaş mühərabəsi həddinə çatmış silahlı qarşitura cəhdlərinə məhz güclü siyasi xadim, praqmatik lider, müdrik dövlət adamı kimi Heydər Əliyevin titanik səyləri nəticəsində qısa müddətdə son qoyuldu, siyasi mübarizə küçə və meydانlardan parlamentə, seçki platformasına transformasiya olundu, ölkədə ictimai-siyasi sabitlik bərqrər edildi.

Məhz ulu öndərin müdrik siyaseti nəticəsində Azərbaycan regionun ən etibarlı və güclü dövlətlərdən biri kimi özünü dünnyaya təqdim etməyə müvəffəq oldu. Birqütbüdü dünnyaya sürtəli keçidin ciddi böhran, bir çox hallarda fəlakətlər yaratdığı çətin və qeyri-müəyyən tarixi mərhələdə Azərbaycan özünün Şərqi və Qərbi arasında körpü funksiyasını bərpa edə bildi.

1994-cü ilde "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması və sonrakı dövrde Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri kimi global əhəmiyyət kəsb edən enerji layihələrinin həyatına vəsiqə qazanması çox uğurlu bir nəticə oldu. Bu, əlbəttə, Heydər Əliyev siyasi döhasının nəinki Azərbaycan və Cənubi Qafqazın, eyni zamanda bu gün - XXI əsrə 30 il öncəkindən daha böyük aktuallıq kəsb edən Avropanın təhlükəsizliyinə tarixi töhfəsi kimi qiymətləndirilir.

1995-ci ildə Azərbaycanın yeni Konstitusiyaçı qəbul olunduqdan sonra cəmiyyət həyatının bütün sahələrində köklü islahatların reallaşdırılmasına başlandı, ölkədə çoxpartiyalı siyasi sistem formalaşdırıldı, fikir plüralizmi, söz və məlumat azadlığı təmin edildi. Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatı quruculuğu istiqamətində mühüm addımlar atıldı, neft strategiyasının həyatına keçirilməsi neticəsində ölkənin gələcək inkişafının beynəlxalq zəmanəti və maddi resursları təmin olundu. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, ulu öndərin ölkəyə rəhbərliyi dövründə Azə-

baycanda həyata keçirilən iqtisadi islahatlar nəticəsində Ümumi Daxili Məhsul 71 faiz artdı.

2001-ci il noyabrın 9-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirildi. Qurultayda Heydər Əliyev demişdir: "Azərbaycanın biz bir çox ağır və çətin məsələlərini həll etdik və qarşıda duran üfüqləri də çox yaxşı görürük. Azərbaycanın böyük təbii sərvətləri, əlverişli coğrafi-strateji mövqeyi, güclü iqtisadi, intellektual potensialı və azərbaycanlıların yüksək mədəni səviyyəsi müstəqil ölkəmizin gələcəyinin çox xoşbəxt və firavan olmasına təmin edəcəkdir. Əmin ola bilərsiniz ki, bu yol, qarşıda duran üfüqlər, perspektiv tam realdır. Aparlığı iqtisadi siyaset nəticəsində bir neçə ildən sonra Azərbaycan zəngin ölkələrdən biri olacaqdır".

Ümummilli lider Heydər Əliyev canlı məktəb, canlı klassika, tarixin canlı örnəyi idi. Dəmir məntiqi, polad zəkası, iti mühakimə qabiliyyəti, fitri istedadı, fenomenal yaddaşı ile seçilirdi. Ulu öndər Heydər Əliyev 40 illik siyasi fəaliyyəti dövründə üzləşdiyi bütün çətinlikləri, maneələri, problemləri metinliklə dəf edən, inamlı qərarları ile milyonlarla insanların taleyində müstəqil rol oynayan millət fədaisi, sərkərdə və lider kimi tanınır. O, hələ sağlığında əfsanəvi və xarizmatik şəxsiyyətə çevrilməsində onun milletinin mənafeyi naminə həyatını hər cür riskə atması, sözünü məqamında deməsi, milli ideal-lar uğrunda mübarizəsində yüksək qətiyyət və principiallıq göstərməsi kimi xarakterik xüsusiyyətləri mühüm rol oynamışdır. Ölkənin daxili və xarici siyasetində qazandığı uğurlar bir daha sübut edir ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi kursu və Azərbaycan dövlətçiliyi etibarlı əllərdədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin ideyalarını yaşadır, eyni zamanda bu işləri müasir dövrün tələbləri, xalqın maraqlarına uyğun yeni formada təkmilləşdirir və daha da inkişaf etdirir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Ordumuzun apardığı 44 günlük Vətən mühərabəsi parlaq Zəfərlər başa çatmış, ölkəmizin ərazi bütövlüyü təmin edilmişdir. Bu gün işğaldan azad olunmuş ərazilərdə geniş abadlıq və quruculuq işləri həyatə keçirilir. Məcburi kökünlər böyük coşqu ilə ata-baba yurdularına qayıdır.

Bugünkü uğurlar məhz müasir Azərbaycan dövlətinin banisi, ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilərək həyata keçirilmiş və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən yeni dövrün tələblərinə uyğun davam etdirilmiş islahatlarla bağlıdır. Aparılan uğurlu islahatlar nəticəsində Azərbaycanda sosialyönlü iqtisadiyyatın inkişafına nail olunmuş, insanların həyat tərzi yüksəlmişdir.

Ceyhun MƏMMƏDOV,
"Azpetrol" şirkətinin baş direktoru,
Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü.